

Märkusi betoonist ehitamise puhul.

Betoon osutub praegusel ajal üheks paremaks ehitusmaterjaliks, kuid seda peab õieti ja õigel kohal tarvitama. Viimastel aastatel on märgata tõusu betooni tarvitamises maa ehituste juures. Säälsuures ei ole aga arvesse võetud kõiki betooni lähtsamaid omadusi ja ehitamisel on sagedasti vigu tehtud, mis väga walujalt endid tunda annavad. Mäitusena võiks tuua ühte suuremat alewit Võuna-Gestis, kus õige paljudele ehitustele on betoonist alusmüürid ja soklid walatud. Kuna jääl maapiind pehme ja wehme, oleks tulnud need sügavamale maa sisse, allapoole külmetusjoont ehitada ja alla laiem alus teha. Et seda tehtud ei ole, on juurem jagu neist lõhki ja pragusi täis wajuunud. Põhja-Gestis on mitmel pool karjalautadele ehitatud 7—9 tolli paksused ja 4 jala kõrgused betoonist wuudamendid. Et maa sisse ka tugew alus on tehtud, jätkub sarnasest wuudamendist hoone ülemise puust osa kandmiseks küllalt. Aga et betoon kergesti soojust ja niiskust edasi annab, siis olid need seinad talwel lumega, tihti jäägagi kaetud ja õhtasid külma wälja. Selle tagajärjel jäid loomad haigeks ja mõned said hegi otsa.

Nii näeme, et betooni võib tarvitada jää, kus waja kasutada tema liiad kandewõimet, kergest ehituswiisi, süttimatust ja wastupidawust, wõi kus on kergesti kõrwaldatawad betooni suur soojuse, niiskuse ja kõla juhtivus.

Sellejärele võiks siis maal, kus lähemast ümbrusest odawamat kivi-materjali saada ei ole, hää tagajärjega ehitada betoonist neid ehituse osasid, mis maa sees asuvad, nagu: alusmüürid, keldri seinad, kaewu rakked, wirtsja kaewud; siis keldri laed, põrandad lautades, tallides, wiljapekikulünides, toidulawad, silod; pääle selle elumajade ja küünide soklid, mis puuseintest hästi isoleerida tulewad.

Zuimestele wõi loomadele elamiseks määratud hoonete seinu masšiiw betoonist ehitada ei wõi. Samuti ei wõi saana seinu ja landa wuudamenti — soklit — betoonist teha, põhjusel, mis eelpool toodud. Kui neil juhustel soowitatakse betooni tarvitada, siis tuleb seintele mõnest soojapidawast materjalist wooder sisse ehitada, wõi jälle seinad mitmekordsed teha, kus wabele õhukiht wõi mõnest soojapidawast aineist täitekiht jääb. Niiskuse läbitungimise talistuseks tuleb samuti abinõusid tarvitusele wõtta. Et ruum ei luba jini igale üksikule juhusele kohast ehituswiisi läbiharutada, siis oleks wäga soowitaw enne ehitamist alati mõne eriteadlase poole pöörata. See ei sünnita mingisuguseid ijeäralisi rasakusi, sest igas maakonna-linnas asub N. N. T. Põllumajandusliidu ehitusnõuandja, kes annab tasuta juhatus ehitustehnikilis küsimusis suusõnal ja kirjalikult ning sõidab tarbetorral kohale. Pääle selle wõib iga küsimusega ehitustehnikiliselt alalt N. N. T. Põllumajandusliidu ehitustalituse poole pöörata Tallima, Lai tän. 39, tel. 5-32.

J. Kirsimägi.